

грунтовних децентралізаційних перетворень у країні. Зважаючи на ці та інші проблеми, які існують на сьогодні в сфері соціально-економічного розвитку, а також потребу врахування євроінтеграційного аспекту Української держави, необхідно вирішувати це питання за допомогою комплексного підходу. Він має базуватися як на оцінці внутрішнього потенціалу України та особливостей її розвитку в історичному періоді часу, так і на специфіці застосування позитивного досвіду провідних країн Європейського Союзу.

У напрямі застосування Україною цього досвіду необхідно здійснити такі дії:

– уніфікувати нормативно-правову базу в контексті врегулювання регіонального соціально-економічного розвитку. Зокрема, йдеться про врахування реального стану та чинників, які позитивно чи негативно впливають на процеси економічного та соціального розвитку в окремих регіонах, а також закріплення на цій основі інструментів, механізмів та засобів реалізації прогресивних регіональних трансформацій;

– переформатувати ресурсний розподіл у державі з тим, щоб кожна територіальна одиниця мала змогу максимально використовувати свій потенціал. Важливу роль при цьому повинна відігравати спеціалізація регіонів, тобто їх функціонування та бази розвитку тих видів діяльності, які притаманні певній територіальній одиниці;

– акцентувати увагу на вдосконаленні фінансових потоків а контексті покращення перерозподілу фінансових ресурсів між регіонами із урахуванням їх спеціалізації та вдосконаленні механізмів перерозподілу податкових платежів та міжбюджетних трансфертів. Цей підхід сприятиме зменшенню рівня розбіжностей між регіонами щодо використання фінансових ресурсів держави;

– диференціювати державну підтримку регіонів за прикладом країн Європейського Союзу, відповідно до чого необхідно розробити та впровадити в життя національну стратегію соціально-економічного розвитку та регіональні стратегії.

Отже, підсумовуючи зазначене, потрібно зауважити, що успішний соціально-економічний розвиток держави потребує злагоджених управлінських дій із урахуванням позитивного європейського досвіду реформування зазначеного сектора. Окремий акцент повинен ставитися на підвищення якості соціально-економічного розвитку на регіональному рівні, тобто на потребі здійснення децентралізаційних перетворень в українському суспільстві.

Список використаних джерел

1. Конституція України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254-vr>.
2. Висновки Рахункової палати про результати аналізу річного звіту про виконання Закону України “Про державний бюджет України на 2020 р.”. Київ, 2021. 87 с.
3. Стратегія реформування державного управління України на 2022 – 2025 роки. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/KR210831?an=10>.
4. Державний борг України перевищить 100% ВВП. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2022/10/25/692991/>.

УДК 336.711

Туз В. Ю., студентка; Вовченко О.С., к.е.н., доцент
*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)*

ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ КЛІЄНТІВ

У період дії воєнного стану банки мають проводити процедури фінансового моніторингу, але для проходження ідентифікації клієнтам необов'язково йти у відділення – можна пройти перевірку банку дистанційно. Дистанційна ідентифікація клієнтів є складовою

фінансового моніторингу, який здійснюється банками під час відкриття рахунків і під час безпосереднього обслуговування, в процесі якого банки перевіряють актуальність даних клієнтів, дійсність документів, наданих ними при відкритті банківського рахунку (або при проходженні аналогічних перевірок).

На сьогоднішній день питання дистанційної ідентифікації клієнтів залишається актуальним. Великі корективи у сам процес ідентифікації вніс 2020 рік, адже COVID-19 став головним рушієм для переходу на віддалену роботу банківських установ. У зв'язку з повномасштабним вторгненням багато клієнтів банківських та фінансових установ були змушені покинути не лише стіни рідного дому, а й виїхати за кордон. І для того щоб не втрачати фінансові зв'язки зі своїми клієнтами, фінансові установи все частіше використовують дистанційну ідентифікацію.

Особливості дистанційної ідентифікації клієнтів банків включають використання нових сучасних інструментів для дистанційної ідентифікації та верифікації клієнтів. Національний банк України пропонує банкам велику кількість варіацій доступних механізмів для розвитку дистанційних каналів отримання банківських сервісів. Банки зможуть самостійно обирати необхідну їм модель відповідно до власних бажань, можливостей доопрацювання програмних комплексів та відповідної оцінки ризиків такої діяльності (рис. 1).

Повноцінні безлімітні моделі	Спрощені моделі (зі встановленими лімітами)
<ul style="list-style-type: none"> ✓ верифікація за допомогою Системи BankID НБУ та КЕП; ✓ відеоверифікація – спілкування клієнта та працівника/агента банку через відеотрансляцію 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ верифікація за допомогою Системи BankID НБУ; ✓ верифікація за допомогою КЕП; ✓ платіж на окремий рахунок банку з особистого рахунку клієнта (із супроводженням його ПІБ); ✓ дистанційне зчитування клієнтом даних з чипу свого біометричного документа за допомогою смартфона та мобільного додатку банку; ✓ верифікація даних про бюро кредитних історій (з підтвердженням через надсилання паролю з фінансового телефону клієнта).

Рис. 1. Моделі дистанційної ідентифікації клієнтів

Джерело: побудовано за матеріалами [1]

Перші спрощені механізми здійснення фінансового моніторингу, у зв'язку із введенням в Україні воєнного стану, були запроваджені постановою Правління НБУ "Про заходи у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення в зв'язку із введенням воєнного стану" від 27.02.2022 [2].

Норми цієї постанови передбачали, що банки не здійснюватимуть заходи з перевірки джерел походження готівкових коштів, передбачені Законом України "Про запобігання та протидію (легалізації) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення" [3] та нормативно-правовими актами НБУ, у випадках проведення фінансових операцій із зарахування таких коштів на рахунки Збройних Сил України для надання допомоги Збройним Силам України та

спеціальний рахунок, відкритий Національним банком України, для надання допомоги Збройним Силам України. У подальшому перелік таких фінансових операцій розширювався, зокрема на підставі постанови Правління НБУ "Про особливості виконання окремих вимог законодавства у сфері фінансового моніторингу, валютного нагляду, нагляду з питань реалізації і моніторингу ефективності персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) протягом дії воєнного стану" [4].

Зокрема, спрощена ідентифікація фізичних осіб здійснюється на підставі копій документів, отриманих засобами: дистанційних систем обслуговування; електронної пошти із застосуванням кваліфікованого електронного підпису/удосконаленого електронного підпису; інших дистанційних каналів зв'язку в межах технічних можливостей банку.

НБУ також передбачає кілька варіантів здійснення дистанційної ідентифікації клієнтів під час видачі банками кваліфікованих сертифікатів шляхом комбінування таких методів:

- здійснення відеоверифікації з дотриманням вимог Положення про здійснення банками фінансового моніторингу [5];
- використання Системи BankID НБУ;
- використання Єдиного державного вебпорталу електронних послуг (Портал Дія);
- використання віддаленого кваліфікованого електронного підпису «Дія. Підпис» («Дія ID»);
- використання кваліфікованого електронного підпису клієнта або удосконаленого електронного підпису клієнта, що базується на кваліфікованому сертифікаті відкритого ключа, виданому кваліфікованим надавачем електронних довірчих послуг;
- фотофіксація клієнта.

Дистанційна ідентифікація клієнтів, як один із етапів надання банківських послуг та проведення фінансового моніторингу, набула широкої популярності в розвинутих країнах та активно захоплює український фінансовий-кредитний сектор. Виявлені особливості дистанційної ідентифікації пояснюються низкою переваг дистанційного обслуговування як для банківських установ, так і для споживачів їх послуг.

Список використаних джерел:

1. Банки отримають нові провідні сучасні інструменти для дистанційної ідентифікації та верифікації клієнтів. Офіційне Інтернет-представництво НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/banki-otrimayut-novi-providni-suchasni-instrumenti-dlya-distantsiynoyi-identifikatsiyi-ta-verifikatsiyi-kliyentiv>.

2. Про заходи у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення в зв'язку із введенням воєнного стану: Постанова Правління НБУ від 27.02.2022 № 25. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0025500-22#Text>.

3. Про запобігання та протидію (легалізації) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 06.12.2019 № 361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#n336>.

4. Про особливості виконання окремих вимог законодавства у сфері фінансового моніторингу, валютного нагляду, нагляду з питань реалізації і моніторингу ефективності персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) протягом дії воєнного стану. Постанова НБУ від 25.03.2022 № 60. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0060500-22#Text>.

5. Про затвердження Положення про здійснення банками фінансового моніторингу: Постанова Правління НБУ від 19.05.2020 № 65. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0065500-20#Text>.